

การอนุรักษ์และพัฒนาเมืองประวัติศาสตร์เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

นายยุทธนา พยุยงค์

ศูนย์วิทยพัทยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการวางผังเมือง ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง

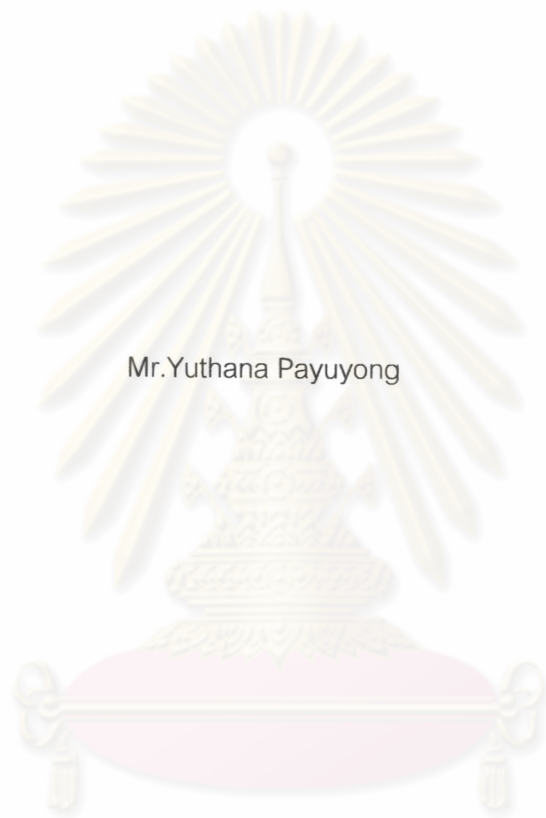
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5309-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE CONSERVATION AND DEVELOPMENT OF CHIANG SAEN
HISTORIC TOWN, CHIANG RAI PROVINCE

Mr. Yuthana Payuyong

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Urban and Regional Planning in Urban Planning

Department of Urban and Regional Planning

Faculty of Architecture

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-5309-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การอนุรักษ์และพัฒนาเมืองประวัติศาสตร์เชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

โดย

นายยุทธนา พยุยงค์

สาขาวิชา

การวางผังเมือง

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ ศิลาพัชรนันท์

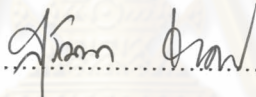
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ สัจกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา ธาดานิติ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ ศิลาพัชรนันท์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพนันท์ ตาปนานนท์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ประสงค์ เขียมอนันต์)

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษา และจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ ศิลาพัชรนันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ด้วยความเมตตาอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้อบรม สั่งสอน และแนะแนวทางในการศึกษาตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาในภาควิชาแห่งนี้

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ และพี่ ๆ ผังเมืองรุ่น 26 ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ต่อข้าพเจ้าเสมอมา โดยเฉพาะคุณอดิสร คุณกาญจนา คุณชัยพร และกลุ่มเพื่อน ๆ ที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากที่ทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปด้วยดี ได้แก่ คุณปริดา คุณชนินทร์ คุณรัชฎา คุณน้ำฝน คุณปนัดดา และคุณพงศ์ภวัน

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ คุณน้า ที่ให้ความห่วงใย ความช่วยทุกด้านเสมอมาตลอดระยะเวลาในการศึกษา จนเป็นผลให้ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จในการศึกษา และจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ยุทธนา พยุยงค์

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฏ
สารบัญแผนที่.....	ฐ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	3
1.4 ขั้นตอนการศึกษา.....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา.....	7
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 การศึกษาจินตภาพและองค์ประกอบทางกายภาพของเมือง.....	9
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์และพัฒนาเมือง.....	10
2.2.1 สิ่งที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์.....	12
2.2.2 การพิจารณาคูณค่าโบราณสถาน.....	15
2.2.3 ระดับของการอนุรักษ์.....	18
2.2.4 หลักการในการอนุรักษ์.....	20
2.2.5 แนวความคิดในการอนุรักษ์และพัฒนาเมือง.....	23
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน.....	26
2.4 กรณีตัวอย่างการศึกษาเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองประวัติศาสตร์.....	27
2.4.1 ตัวอย่างการศึกษาโครงการการจัดทำแผนการจัดการอนุรักษ์ และปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมืองเก่าพิมาย.....	27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	29
บทที่ 3 ประวัติศาสตร์และสภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา.....	31
3.1 ประวัติศาสตร์และการตั้งถิ่นฐานของเมืองเชียงใหม่.....	31
3.1.1 ประวัติศาสตร์และการตั้งถิ่นฐานในภาคเหนือตอนบน.....	31
3.1.2 ประวัติศาสตร์และพัฒนาการการตั้งถิ่นฐานของเมืองเก่าเชียงใหม่.....	34
3.2 บทบาทและความสำคัญของเมืองเชียงใหม่ในอดีต.....	47
3.3 แหล่งโบราณคดีในเขตจังหวัดเชียงราย.....	49
3.4 แหล่งศิลปกรรมของเมืองเชียงใหม่.....	53
3.4.1 ระบบเมืองโบราณ.....	53
3.4.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบและโครงสร้างทางกายภาพของเมืองเชียงใหม่.....	58
3.5 สภาพทั่วไปของเมืองเชียงใหม่.....	74
3.5.1 ที่ตั้งและอาณาเขต.....	75
3.5.2 สภาพภูมิประเทศ.....	76
3.5.3 แหล่งน้ำที่สำคัญ.....	79
3.5.4 การคมนาคม.....	81
3.5.5 ประชากร.....	90
3.5.6 สภาพทางเศรษฐกิจ.....	91
3.5.7 การค้าชายแดน.....	92
3.5.8 การบริการสังคม.....	101
3.5.9 ประเพณีและเทศกาลของเมืองเชียงใหม่.....	104
3.5.10 การท่องเที่ยว.....	106
3.6 แผนงานและโครงการที่เกี่ยวข้อง.....	110
บทที่ 4 สภาพการตั้งถิ่นฐานของเมืองเชียงใหม่ปัจจุบัน.....	114
4.1 การใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	114
4.1.1 สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน.....	114
4.1.2 การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	120
4.2 สภาพอาคารและสิ่งปลูกสร้าง.....	128

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 สภาพการถือครองที่ดิน.....	128
4.4 ลักษณะสถาปัตยกรรมของเมืองเชียงใหม่.....	131
4.4.1 สถาปัตยกรรมในพระพุทธศาสนา.....	131
4.4.2 สถาปัตยกรรมทั่วไป.....	138
4.5 การสำรวจสภาพชุมชนและโบราณสถานของเมืองเชียงใหม่.....	140
4.5.1 การสำรวจสภาพชุมชนและโบราณสถานบริเวณที่ 1.....	140
4.5.2 การสำรวจสภาพชุมชนและโบราณสถานบริเวณที่ 2.....	142
4.5.3 การสำรวจสภาพชุมชนและโบราณสถานบริเวณที่ 3.....	145
4.6 การวิเคราะห์เอกลักษณ์เฉพาะของเมืองเชียงใหม่.....	149
4.6.1 เอกลักษณ์ทางด้านกายภาพและศิลปกรรมของเมืองเชียงใหม่.....	149
4.6.2 เอกลักษณ์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม.....	151
4.6.3 เอกลักษณ์ทางด้านจินตภาพของเมือง.....	152
4.7 การศึกษาด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์.....	156
4.8 องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และพัฒนาเมือง.....	159
บทที่ 5 ปัญหาและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของเมืองเชียงใหม่.....	163
5.1 สภาพปัญหาของเมืองเชียงใหม่.....	163
5.1.1 ปัญหาด้านผังเมือง.....	163
5.1.2 ปัญหาด้านภูมิสถาปัตยกรรม.....	177
5.1.3 ปัญหาด้านสถาปัตยกรรม.....	182
5.1.4 ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม.....	184
5.1.5 ปัญหาในการบริหารและการจัดการเมืองเพื่อการอนุรักษ์ และพัฒนาเมือง.....	186
5.2 แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงของเมืองเชียงใหม่ในอนาคต.....	190
5.2.1 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากร.....	190
5.2.2 แนวโน้มการขยายตัวของชุมชน.....	191
5.2.3 แนวโน้มการเปลี่ยนการใช้ที่ดิน.....	194
5.2.4 การประมาณการความต้องการระบบสาธารณูปโภค.....	195
5.2.5 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ.....	198

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.3 โครงการพัฒนาของรัฐที่มีผลกระทบต่อการขยายตัวของเมืองเชียงใหม่.....	199
5.4 การดำเนินการอนุรักษ์เมืองเชียงใหม่ที่ผ่านมา.....	206
5.5 การวิเคราะห์จุดอ่อน(Weakness) จุดแข็ง(Strengths) โอกาส(Opportunities) และภาวะคุกคาม(Threats) ในการพัฒนา.....	209
5.6 บทบาทของเมืองเชียงใหม่ในอนาคต.....	212
บทที่ 6 แนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเชียงใหม่.....	214
6.1 วิสัยทัศน์การพัฒนาเมือง.....	214
6.2 เป้าหมายในการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองประวัติศาสตร์เชียงใหม่.....	214
6.3 การกำหนดแนวคิดในการวางแผนการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองประวัติศาสตร์เชียงใหม่.....	215
6.4 แนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเชียงใหม่อย่างยั่งยืน.....	217
6.4.1 แนวทางในการอนุรักษ์องค์ประกอบและโครงสร้างทางกายภาพของเมืองเชียงใหม่.....	217
6.4.2 แนวทางการควบคุมการพัฒนาทางกายภาพและการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของเมืองเชียงใหม่.....	221
6.4.3 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.....	241
6.4.4 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการค้าชายแดน.....	243
6.5 การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	250
6.6 การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ.....	252
6.7 สรุปแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองประวัติศาสตร์เชียงใหม่.....	260
รายการอ้างอิง.....	262
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	267

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนเรือเข้า-ออกด่านศุลกากรเชียงแสน จังหวัดเชียงรายปี พ.ศ.2543-2545.....	89
ตารางที่ 3.2 จำนวนประชากรรายตำบล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายในปี พ.ศ.2544.....	90
ตารางที่ 3.3 จำนวนประชากรในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสนปี พ.ศ.2535-2544.....	91
ตารางที่ 3.4 มูลค่าการค้าชายแดนจังหวัดเชียงรายกับประเทศเพื่อนบ้านระหว่าง ปี พ.ศ.2539-2544.....	98
ตารางที่ 3.5 มูลค่าการค้าชายแดนเมืองเชียงแสนกับประเทศเพื่อนบ้านระหว่าง ปี พ.ศ.2542-2545.....	99
ตารางที่ 3.6 ข้อมูลการเดินทางของผู้เยี่ยมเยือนจังหวัดเชียงรายปี 2542-2543.....	108
ตารางที่ 3.7 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าชมพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติระหว่าง ปี พ.ศ.2536-2543.....	110
ตารางที่ 3.8 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าชมวัดป่าสักระหว่างปี พ.ศ.2536-2544.....	110
ตารางที่ 4.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์.....	156
ตารางที่ 4.2 หน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และพัฒนาเมือง.....	160
ตารางที่ 5.1 สิ่งปลูกสร้าง (อาคาร) ที่ปลูกสร้างอยู่ในแนวเขตโบราณสถาน.....	170
ตารางที่ 5.2 จำนวนประชากรในอนาคตของเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสนปี 2544-2563.....	192
ตารางที่ 5.3 ปริมาณความต้องการใช้น้ำในอนาคตของเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน.....	196
ตารางที่ 5.4 ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากประชากรและนักท่องเที่ยวในอนาคต.....	198
ตารางที่ 6.1 แผนการดำเนินงานเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองประวัติศาสตร์เชียงแสน จังหวัดเชียงราย.....	253

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิ 1.1 ขั้นตอนการศึกษา.....	5
แผนภูมิ 2.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	30
แผนภูมิ 4.1 องค์ประกอบที่มีปัจจัยร่วมต่อการกำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนา เมืองเก่าเชียงใหม่.....	162
แผนภูมิ 5.1 โครงสร้างปัญหาความเสื่อมโทรมของมรดกทางวัฒนธรรม.....	189
แผนภูมิ 6.1 แนวคิดในการวางแผนการจัดการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองประวัติศาสตร์ เชียงใหม่.....	216

ศูนย์วิทยพัทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแนบที่

	หน้า
แนบที่ 1.1 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา.....	4
แนบที่ 3.1 ที่ตั้งดินแดนล้านนาและพื้นที่โดยรอบ.....	32
แนบที่ 3.2 ที่ตั้งเวียงหนองล่อง.....	38
แนบที่ 3.3 ถิ่นฐานบ้านเมืองในดินแดนโยนก-ล้านนา.....	40
แนบที่ 3.4 แหล่งโบราณคดีในเขตจังหวัดเชียงราย.....	51
แนบที่ 3.5 ระบบเมืองโบราณ.....	54
แนบที่ 3.6 ลักษณะและที่ตั้งเมืองสพรุก.....	55
แนบที่ 3.7 ลักษณะและที่ตั้งของเมืองเชียงแสนน้อยและเมืองโบราณฝั่งสปป.ลาว.....	57
แนบที่ 3.8 องค์ประกอบและโครงสร้างทางกายภาพของเมืองเก่าเชียงแสน.....	60
แนบที่ 3.9 ตำแหน่งที่ตั้งโบราณสถานทั้งภายในและภายนอกเมืองเชียงแสน.....	71
แนบที่ 3.10 ที่ตั้งอำเภอเมืองเชียงแสนและอาณาเขตใกล้เคียง.....	77
แนบที่ 3.11 ที่ตั้งเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสนและพื้นที่ใกล้เคียง.....	78
แนบที่ 3.12 สภาพภูมิประเทศของเมืองเชียงแสน.....	80
แนบที่ 3.13 เส้นทางคมนาคมที่ใช้ในการเดินทางเข้าเมืองเชียงแสน.....	82
แนบที่ 3.14 เส้นทางคมนาคมขนส่งและระบบขนส่งสาธารณะในเขตเทศบาล ตำบลเวียงเชียงแสน.....	84
แนบที่ 3.15 ประเภทถนนในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน.....	85
แนบที่ 3.16 ความกว้างของถนนในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน.....	86
แนบที่ 3.17 ตำแหน่งช่องทางการค้าชายแดนที่อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย.....	94
แนบที่ 3.18 เส้นทางคมนาคมที่เชื่อมต่อจังหวัดเชียงรายกับประเทศเพื่อนบ้าน.....	95
แนบที่ 3.19 การบริการทางสังคม และการบริการสาธารณะในเขตเทศบาล ตำบลเวียงเชียงแสน.....	103
แนบที่ 3.20 สถานที่ท่องเที่ยวในเมืองเชียงแสนและพื้นที่โดยรอบ.....	109
แนบที่ 4.1 การใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง.....	115
แนบที่ 4.2 การตั้งถิ่นฐานของเมืองเชียงแสนในปัจจุบัน.....	117
แนบที่ 4.3 การใช้ประโยชน์ที่ดินในเมืองเชียงแสน.....	118
แนบที่ 4.4 สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินของเมืองเชียงแสนและพื้นที่โดยรอบในปี พ.ศ.2497.....	122
แนบที่ 4.5 สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินของเมืองเชียงแสนและพื้นที่โดยรอบในปี พ.ศ.2520.....	124

สารบัญแนที่(ต่อ)

	หน้า
แผนที่ 4.5 สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินของเมืองเชียงแสนและพื้นที่โดยรอบในปี พ.ศ.2520.....	124
แผนที่ 4.6 สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินของเมืองเชียงแสนและพื้นที่โดยรอบในปี พ.ศ.2539.....	126
แผนที่ 4.7 สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินของเมืองเชียงแสนและพื้นที่โดยรอบในปี พ.ศ.2545.....	127
แผนที่ 4.8 จำนวนชั้นของอาคารในเมืองเชียงแสน.....	129
แผนที่ 4.9 ลักษณะอาคารในเมืองเชียงแสน.....	130
แผนที่ 4.10 ผังระวางที่ดินในเมืองเชียงแสน.....	132
แผนที่ 4.11 ขอบเขตของบริเวณที่ทำการสำรวจ.....	141
แผนที่ 4.12 สภาพชุมชนและโบราณสถานบริเวณที่ 1.....	143
แผนที่ 4.13 สภาพชุมชนและโบราณสถานบริเวณที่ 2.....	146
แผนที่ 4.14 สภาพชุมชนและโบราณสถานบริเวณที่ 3.....	148
แผนที่ 4.15 เอกลักษณ์ทางด้านจินตภาพของเมืองเชียงแสน.....	153
แผนที่ 5.1 ปัญหาองค์ประกอบและโครงสร้างทางกายภาพของเมืองเชียงแสนถูกทำลาย.....	165
แผนที่ 5.2 ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินในเมืองเชียงแสน.....	168
แผนที่ 5.3 ปัญหาการจราจรขนส่ง.....	175
แผนที่ 5.4 ปัญหาแนวมองและการทำลายความสง่างามของพื้นที่โบราณสถาน จากมุมมองต่าง ๆ.....	180
แผนที่ 5.5 ปัญหาการออกโฉนดและหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์(น.ส.3) คร่อมทับ แนวเขตโบราณสถาน.....	187
แผนที่ 5.6 แนวโน้มการขยายตัวของชุมชน.....	193
แผนที่ 5.7 ที่ตั้งโครงการพัฒนาในพื้นที่เมืองเชียงแสน.....	200
แผนที่ 5.8 การพัฒนาระบบคมนาคมเชื่อมโยงพื้นที่กับภาคเหนือตอนบนและ ประเทศเพื่อนบ้าน.....	204
แผนที่ 6.1 บริเวณพื้นที่ที่เสนอให้ขึ้นทะเบียนโบราณสถานเพิ่มเติม.....	219
แผนที่ 6.2 บริเวณพื้นที่เสนอให้มีการดำเนินการด้านโบราณคดี.....	220
แผนที่ 6.3 การกำหนดขอบเขตพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองเชียงแสน.....	222
แผนที่ 6.4 แนวทางการจัดระบบการสัญจรและการจราจรในเขตเมืองเชียงแสน.....	228
แผนที่ 6.5 การควบคุมแนวเส้นขอบฟ้าและความสูงของอาคาร.....	231
แผนที่ 6.6 บริเวณที่เสนอแนะให้มีการปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อม.....	239
แผนที่ 6.7 การจัดเส้นทางท่องเที่ยวเมืองเชียงแสน.....	245

สารบัญแผนที่(ต่อ)

	หน้า
แผนที่ 6.8 การจัดเส้นทางท่องเที่ยวสำหรับการเดินเท้าและจักรยานในเขตเมืองเชียงใหม่.....	246
แผนที่ 6.9 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการค้าชายแดน.....	248

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 3.1 สภาพแนวกำแพงเมืองเชียงใหม่ในปัจจุบัน.....	59
ภาพที่ 3.2 ภาพตัดขวางบริเวณแนวกำแพงเมืองเชียงใหม่.....	61
ภาพที่ 3.3 สภาพป้อมประตูยางเทิงในปัจจุบัน.....	62
ภาพที่ 3.4 สภาพป้อมมุมเมืองด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจุบัน.....	62
ภาพที่ 3.5 สภาพป้อมประตูป่าสักในปัจจุบัน.....	63
ภาพที่ 3.6 สภาพป้อมประตูหนองมุตในปัจจุบัน.....	64
ภาพที่ 3.7 สภาพป้อมประตูทัพพานในปัจจุบัน.....	65
ภาพที่ 3.8 สภาพป้อมประตูดินขอในปัจจุบัน.....	66
ภาพที่ 3.9 สภาพคูเมืองเชียงใหม่ในปัจจุบัน.....	67
ภาพที่ 3.10 ระบบชลประทานของเมืองเชียงใหม่ในอดีต.....	69
ภาพที่ 3.11 การคมนาคมทางน้ำเพื่อการค้าบริเวณเมืองเชียงใหม่.....	89
ภาพที่ 4.1 รูปแบบเจดีย์ในศิลปะสุโขทัยได้มีการพัฒนารูปแบบต่อเนื่องลงมาปะปน กับเจดีย์แบบล้านนาเจดีย์.....	135
ภาพที่ 4.2 รูปแบบเจดีย์แบบพื้นเมือง.....	136
ภาพที่ 4.3 รูปแบบเจดีย์ทรงปราสาทของเมืองเชียงใหม่.....	138
ภาพที่ 4.4 ศูนย์รวมกิจกรรมของคนในเมืองเชียงใหม่.....	154
ภาพที่ 4.5 การจัดกิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	161
ภาพที่ 5.1 ปัญหาองค์ประกอบและโครงสร้างทางกายภาพของเมืองเชียงใหม่ถูกทำลาย.....	166
ภาพที่ 5.2 ปัญหาการใช้ที่ดิน.....	169
ภาพที่ 5.3 ปัญหาการจราจรขนส่ง.....	176
ภาพที่ 5.4 ปัญหาสภาพแวดล้อมภายในเมืองเชียงใหม่.....	178
ภาพที่ 5.5 ปัญหาแนวมองและภูมิทัศน์ของเมืองเชียงใหม่.....	181
ภาพที่ 5.6 สภาพปัญหาทางสถาปัตยกรรม.....	184
ภาพที่ 5.7 พื้นที่ศูนย์แสดงสินค้าชายแดน.....	185
ภาพที่ 6.1 แนวทางการควบคุมการใช้ที่ดิน และอาคารในเขตเมืองเชียงใหม่.....	225
ภาพที่ 6.2 แนวทางการควบคุมสภาพภูมิทัศน์ในเขตเมืองเชียงใหม่.....	230
ภาพที่ 6.3 แนวทางการควบคุมระยะถอยร่นในเขตเมืองเชียงใหม่.....	232
ภาพที่ 6.4 แนวมองและมุมมองที่สำคัญของเมืองเชียงใหม่.....	234
ภาพที่ 6.5 แนวทางการควบคุมการก่อสร้างอาคารในเขตเมืองเชียงใหม่.....	240